

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastlæggelse af en ramme for at sikre en sikker og bæredygtig forsyning med kritiske råstoffer og om ændring af forordning (EU) 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 og (EU) 2019/1020

[COM(2023) 160 final — 2023/0079 (COD)]

og om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Et sikkert og bæredygtigt udbud af kritiske råstoffer til støtte for den dobbelte omstilling

(COM(2023) 165 final)

(2023/C 349/22)

Ordfører: **Maurizio MENSI**

Medordfører: **Michal PINTÉR**

Anmodning om udtalelse	Europa-Parlamentet, 8.5.2023 Rådet for den Europæiske Union, 16.5.2023
Retsgrundlag	Artikel 114 og 304 i TEUF
Kompetence	Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer
Vedtaget i sektionen	22.6.2023
Vedtaget på plenarforsamlingen	12.7.2023
Plenarforsamling nr.	580
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	183/1/6

I. ANBEFALINGER ⁽¹⁾

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

- glæder sig over Kommissionens bestræbelser på at udarbejde en sammenhængende EU-politik for kritiske og strategiske råstoffer og for udvikling af værdikæder i udvindings-, raffinering- og genanvendelsesindustrien i overensstemmelse med målsætningerne i den grønne pagt og al tilknyttet lovgivning;
- opfordrer Kommissionen til at sikre en bredere tilgang med koordinerede EU-politikker for at skabe retssikkerhed for investeringer i efterforskning, udvinding, forarbejdning, raffinering og genanvendelse af råstoffer, biprodukter heraf og væsentlige mineraler baseret på økonomisk og teknisk gennemførlighed, politisk sammenhæng og retssikkerhed for erhvervsdrivende i disse sektorer;
- opfordrer til koordinering af råstofpolitikken med EU's sociale politikker og til støtte af kapacitetsopbygning i hele EU med hensyn til færdigheder i udvindingsindustrien med fokus på omskoling og opkvalificering af den eksisterende arbejdsstyrke samt udvikling af forvaltningskapacitet i EU-medlemsstaternes offentlige forvaltninger;
- anbefaler, at andre råstoffer, der er afgørende for sektoren for grøn/ren teknologi, medtages i listerne over kritiske og strategiske råstoffer, idet det erindres, at sådanne lister regelmæssigt ajourføres og baseres på en grundig, gennemsigtig og evidensbaseret vurdering af den kritiske betydning og/eller strategiske værdi, der gennemføres i samråd med industrirepræsentanter og eksperter;

⁽¹⁾ Disse anbefalinger suppleres med anbefalinger til ændringer sidst i dette dokument.

5. opfordrer den nuværende og den kommende Kommission til at sikre EU's udvindings- og genanvendelsesindustrier adgang til konkurrencedygtige energipriser og målrettet finansiering og samtidig sørge for, at tilladelses- og licensprocedurer for nye råstofprojekter forenkles og forkortes, og at eventuelle nye indberetnings- eller revisionskrav for virksomheder holdes på det nødvendige minimum;
6. støtter effektiv gennemførelse af handelspolitiske beskyttelsesforanstaltninger for at værne om de nyudviklede råstofprojekter i EU og for at imødegå urimelig handelspraksis og urimelige handelsbegrænsninger med tiltag, der er forenelige med WTO's regler;
7. anbefaler, at kritiske og strategiske råstoffer prioriteres i lovgivning om genanvendelse og affald, og at der ydes støtte til markederne for sekundære råstoffer, navnlig når det gælder materialer, der er afgørende for den grønne omstilling;
8. anbefaler, at der ydes offentlig støtte til projekter for efterforskning og udvinding af kritiske råstoffer på EU-grund via koordinering med reglerne om statsstøtte;
9. anbefaler, at der sikres koordinering mellem den foreslåede forordning om kritiske råstoffer og EU's værktøjer til kartelbekæmpelse for at undgå unødige forvriddninger af det indre marked;
10. foreslår desuden at undersøge mulighederne for konkrete partnerskaber og samarbejdsaftaler med kandidatlande;
11. anbefaler at finde den rette (miljømæssige) balance ved at vurdere, om der er overensstemmelse med anden EU-politik.

II. FORKLARENDE BEMÆRKNINGER/UDDYBNING

1. Den 16. marts 2023 fremlagde Kommissionen sit forslag til en ny forordning, der har til formål at sikre adgang til kritiske og strategiske råstoffer (forordningen om kritiske råstoffer), ledsaget af en meddelelse. Forordningen fastlægger en lovramme for at støtte udvikling af indenlandsk kapacitet og styrke bæredygtigheden og cirkulariteten af forsyningskæder for kritiske råstoffer i EU, mens der i meddelelsen foreslås foranstaltninger til støtte for diversificering af forsyningskæderne gennem nye internationale gensidigt understøttende partnerskaber.
2. Det overordnede mål for forordningen om kritiske råstoffer er at afhjælpe manglen på sikker og bæredygtig adgang til kritiske råstoffer for EU ved at øge bevidstheden i industrien i EU om risici relateret til kritiske råstoffer i den globale forsyningskæde og industriens afbødning af disse risici og dermed øge kapaciteten i EU's værdikæde for kritiske råstoffer på det indre marked og reducere miljøaftrykket af EU's forbrug af kritiske råstoffer.
3. Ved at foreslå en sammenhængende EU-tilgang til forbedring og sikring af forsyningsikkerheden med hensyn til kritiske råstoffer vil initiativet bidrage til at forebygge den potentielle konkurrenceforvridning og fragmentering af det indre marked, der sandsynligvis vil opstå som følge af manglende koordinering af foranstaltninger, og opretholde lige vilkår for virksomheder i EU.

Sikring af en samlet tilgang med koordinerede EU-politikker for at skabe retssikkerhed for investeringer

4. EU er i øjeblikket afhængigt af import af en lang række råstoffer (75 % til 100 % af forsyningen) og er derfor udsat for sårbarheder i forsyningskæderne og betydelige prisudsving. Ifølge OECD's *Global Material Resources Outlook to 2060* forventes verdens forbrug af råstoffer at være næsten fordoblet i 2060, og brugen af metaller forventes at vokse hurtigst, både når det gælder primære og sekundære metaller. Samtidig står EU for mindre end 5 % af verdensproduktionen af mineralske råstoffer. Kina alene står for ca. 75 % af den globale kapacitet til produktion af lithium-ion-battericeller og huser verdens ti største leverandører af fotovoltaisk udstyr. I modsætning hertil findes kun ca. 3 % af den globale kapacitet til produktion af lithium-ion-battericeller i EU.

5. Forordningen om kritiske råstoffer indeholder bestemmelser om udpegelse af og støtte til strategiske projekter inden for udvinding, forarbejdning og genanvendelse af strategiske råstoffer. For at tiltrække sådanne investeringer (med en relativt lang tidshorisont) bør Kommissionen tage fat på spørgsmålet om retssikkerhed. Gennemskuelige og stabile lovrammer er afgørende for at tiltrække investeringer ikke blot til efterforskning og udvinding af råstoffer, men også i forbindelse med forarbejdning og genanvendelse af råstoffer.

6. Flere lovrammer har indflydelse på stabiliteten og attraktiviteten af EU's erhvervs-klima, og de ofte konkurrerende og skærpede indberetningskrav bidrager til retssikkerhed (jf. bl.a. direktivet om industrielle emissioner⁽²⁾, batteriforordningen⁽³⁾, revisionen af REACH-forordningen, affaldslovgivningen, forordningen om miljøvenligt design for bæredygtige produkter, forordningen om nettonulindustrien, EU's nye industristrategi, handlingsplanen for den cirkulære økonomi, direktivet om miljøvenligt design⁽⁴⁾ mv.). Derfor er det afgørende at undgå dobbeltlovgivning eller overregulering for at tiltrække og stimulere investeringer i den hjemlige industrielle kapacitet inden for efterforskning, minedrift, raffinering, materialeforarbejdning og genanvendelse. Forordningen om kritiske råstoffer bør bygge videre på Kommissionens arbejde på andre områder og bør være i fuld overensstemmelse med målsætningerne i den grønne pagt og med relateret lovgivning. Politikken vedrørende kritiske råstoffer bør i videst muligt omfang være evidensbaseret og inddrage tilgængelige data (se JRC's fremsynsundersøgelse fra 2020 »Critical Raw Materials for Strategic Technologies and Sectors in the EU« og JRC's Science for Policy-rapport »Supply chain analysis and material demand forecast in strategic technologies and sectors in the EU«).

7. Et andet spørgsmål vedrører behovet for at give interessenter præcise retningslinjer for, hvordan listerne over strategiske og kritiske råstoffer vil blive gennemført i EU-politik og tilpasset den fremtidige udvikling på markedet for kritiske råstoffer. Listen over kritiske råstoffer kan bidrage til at fremhæve visse stoffers betydning og rolle i EU's økonomi over for de politiske beslutningstagere, men det er nødvendigt at gå videre, hvis de stoffer, der er opført på listen over kritiske råstoffer, skal støttes behørigt i såvel den nuværende som den kommende lovgivning. Der er behov for en klar prioritering af kritiske råstoffer i den politiske beslutningsproces, navnlig inden for industripolitik, handelspolitik, statsstøtte, FUI, klima og miljø samt inden for kemikalielovgivning. Alle disse politikker og målene for dem bør tilpasses for at skabe gunstige betingelser og en gunstig reguleringsordning for kritiske råstoffer og for udviklingen af deres værdikæder. Der er også behov for yderligere præcisering med hensyn til prioriteringen af projekter, hvor det primære udvundne råstof hverken er strategisk eller kritisk, men hvor biprodukterne er (f.eks. et projekt til udvinding af jernmalm, der fører til udvinding af sjældne jordarter som biprodukter). Desuden er der behov for en præcisering af status for »andre«, dvs. »ikkestrategiske« projekter, så det klart kan forstås, hvordan og under hvilke tidsfrister sådanne projekter vil blive vurderet og støttet økonomisk. Endelig bør øget prioritering af strategiske råstofprojekter under ingen omstændigheder føre til nedprioritering af andre vigtige råstofprojekter eller projekter i værdikæden for råstoffer.

8. Ud over at skabe retssikkerhed for interessenter bør Kommissionens råstofinitiativer være baseret på bred offentlig opbakning. Udvidelsen af minedrifts-, forarbejdnings- og genanvendelsesindustrien vil skabe nye arbejdspladser og bidrage til økonomiske fremskridt, men det er et vigtigt anliggende at sikre offentlighedens accept. Det er afgørende at øge bevidstheden blandt borgerne. Kommissionen bør gennemføre målrettede kommunikationsstrategier for at informere EU's borgere om fordelene ved samt bæredygtigheden og de miljømæssige virkninger af nye, industrielle investeringer i kritiske råstoffer og for at imødekomme bekymringer hos bestemte interessentgrupper, lokalsamfund og EU-borgere i forbindelse med udvidelsen af efterforsknings- og mineaktiviteter.

Koordinering med EU's socialpolitikker: støtte kapacitet i hele EU med hensyn til de færdigheder, der er brug for til udvindingsindustrierne

9. Råstofsektoren tegner sig for ca. 350 000 arbejdspladser i EU og mere end 30 mio. arbejdspladser i fremstillingsindustrien, som er afhængige af stabil adgang til mineralske råstoffer. Hvis der skal sikres en bæredygtig forsyning af råstoffer og avancerede materialer til EU, vil det kræve mere end 1,2 mio. nye arbejdspladser senest i 2030⁽⁵⁾.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening) (EUT L 334 af 17.12.2010, s. 17).

⁽³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2023/1542 af 12. juli 2023 om batterier og udtjente batterier, om ændring af direktiv 2008/98/EF og forordning (EU) 2019/1020 og om ophævelse af direktiv 2006/66/EF (EUT L 191 af 28.7.2023, s. 1).

⁽⁴⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/125/EF af 21. oktober 2009 om rammerne for fastlæggelse af krav til miljøvenligt design af energirelaterede produkter (EUT L 285 af 31.10.2009, s. 10).

⁽⁵⁾ Skøn fra EIT RawMaterials.

Forordningen om kritiske råstoffer bør derfor bringes i overensstemmelse med EU's socialpolitikker og støtte kapacitetsopbygningsindsatsen på medlemsstatsniveau for at styrke arbejdsstyrken i forsyningskæden for kritiske råstoffer, i udvindingsindustrier og inden for forarbejdning og genanvendelse. Det er afgørende at støtte uddannelse og kompetenceopbygning i den akademiske verden, men også at målrette indsatsen mod fagfolk i industrien inden for råstofsektoren og medlemsstaternes offentlige administrationer med bestræbelser på kapacitetsopbygning. Dette kan opnås ved at oprette nye (og/eller støtte eksisterende) institutioner, der skal støtte videregående uddannelse og erhvervsuddannelse i råstofsektoren og omskole og opkvalificere den eksisterende arbejdsstyrke i EU. Endelig bør der gøres en større indsats for at skabe og støtte anvendt læring og teknologioverførsel mellem den akademiske verden, erhvervslivet og forskningsorganisationer.

Medtagelse af andre råstoffer, som er afgørende for sektoren for grøn/ren teknologi, og tilsikring af overensstemmelse med anden politik

10. Ud over de råstoffer, der er opført som strategiske eller kritiske i forordningen om kritiske råstoffer, er der ikkekritiske råstoffer, som kan blive kritiske på mellemlangt eller langt sigt. Dette kræver en fleksibel liste, som er let at tilpasse og bør ajourføres regelmæssigt, mindst hvert andet år og oftere, hvor det er nødvendigt, afhængigt af den fremtidige udvikling på området. Vurderingen af de forskellige materials strategiske betydning bør også være sektorspecifik for at afspejle efterspørgslen i de forskellige fremstillingssektorer. Desuden bør der foretages en vurdering af adgangen til vigtige råstoffer for fuldt ud at supplere Kommissionens indsats for at støtte kritiske og strategiske råstoffer.

11. Vurderingen bør afspejle EU's prioriteter og behov for energiomstillingen, potentielt frem til 2030, og omfatte materialer, for hvilke der i dag ikke er nogen åbenbar risiko for forsyningsafbrydelser, men som er stærkt efterspurgt i sektorer, der er kritiske for EU's dekarboniseringsmål og den grønne og den digitale omstilling, eller som anses for at være væsentlige mineraler. Fokus på disse prioriterede dagsordener bør også dække grundlæggende værdikæder på en hensigtsmæssig måde. Det gælder f.eks. værdikæder for fødevarer og lægemidler. Bestemmelsen af, hvilke råstoffer der skal medtages på de forskellige lister, bør altid baseres på en grundig, gennemsigtig og klart defineret analyse med henblik på at vurdere deres kritiske karakter og/eller strategiske værdi. Denne analyse bør afspejle hele værdikæden for råstoffer, forarbejdningskrav og tilgængeligheden af substitutionsprodukter. Industrirepræsentanter og eksperter bør høres regelmæssigt, og der bør sikres en velfungerende, åben dialog mellem Kommissionen og industrien.

Sikring af adgangen til konkurrencedygtige energipriser og mere målrettet finansiering for EU's industrier

12. Den aktuelle energikrise har haft afgørende konsekvenser for alle virksomheder i EU, men især for energiintensive industrier, herunder udvindings- og genanvendelsessektorerne. Der er behov for en koordineret EU-reaktion for at sikre et velfungerende energimarked i EU. En vellykket EU-politik for kritiske råstoffer afhænger af stabil adgang til tilstrækkelige mængder fossilfri elektricitet til konkurrencedygtige priser. EØSU ser gerne en reform af de tilgængelige finansieringsrammer, der afspejler ambitionerne i den amerikanske Inflation Reduction Act, med finansiering, der i højere grad er rettet imod markedsføringsfasen og dækker driftsudgifterne, i modsætning til EU's nuværende finansieringsprioritet for FoU-fasen af nye strategiske projekter. Det er ganske vist vigtigt at fokusere på innovative teknologier og forskning, men de deraf følgende produkter bør også støttes på passende vis i markedsføringsfasen.

13. Kommissionens bestræbelser på at fremskynde tilladelsesprocedurerne hilses i høj grad velkommen og bør prioriteres for at nå en maksimal varighed på 12-18 måneder for sådanne procedurer. Nye, kritiske projekter bør vurderes inden for fremskyndede frister, og der bør fastsættes strenge frister for den maksimale varighed af tilladelses-/licensprocedurer. Enhver reform af tilladelsesprocedurerne bør sigte mod at forkorte dem og gøre dem mindre komplekse, samtidig med at standarder for miljø, sociale forhold og god selskabsledelse opretholdes strengt. Fremskyndelsen af tilladelsesprocedurerne skal også sikres ved at styrke one-stop-shop-mekanismen. Sidstnævnte udformes inden for forud fastsatte frister for at gøre den centrale tilladelsesprocedure mere effektiv og mindre byrdefuld. Reviderede tilladelsesbestemmelser bør gælde for efterforskning, minedrift, raffinering, forarbejdning og genanvendelsesanlæg og bør give tilstrækkelig retssikkerhed for så vidt angår udfaldet af dem. Desuden bør alle nye indberetnings- eller revisionskrav i forordningen om kritiske råstoffer begrænses i det omfang, det er nødvendigt, for ikke at pålægge virksomheder i EU yderligere administrative byrder, uanset deres størrelse. Det påtænkte udvalg for kritiske råstoffer spiller en afgørende rolle med hensyn til at støtte gennemførelsen af forordningen om kritiske råstoffer, herunder tilladelsesprocedurerne. Med henblik herpå er det, for at sikre at dets overvågningsopgaver er effektive, tilrådeligt at inddrage ikke blot institutionelle repræsentanter i udvalget, men også uafhængige tekniske eksperter på området.

Bekæmpelse af urimelig handelspraksis og urimelige handelsbegrænsninger

14. På trods af de ambitiøse mål i forordningen om kritiske råstoffer er der naturlige begrænsninger for tilgængeligheden af visse råstoffer i EU, og importen vil derfor fortsat være afgørende for omstillingen til en grøn og digital økonomi.

15. Der er brug for at opretholde effektive handelsbeskyttelsesforanstaltninger for at beskytte nye europæiske investeringer og sikre lige vilkår i forhold til tredjelande. Det er nødvendigt at modernisere EU's handelsbeskyttelsesforanstaltninger for at beskytte mod dumping fra tredjelande. EU bør navnlig bestræbe sig på at sikre hurtigere gennemførelse af handelsbeskyttelsesforanstaltninger for at bekæmpe illoyal import, foretage hurtigere og mere effektive undersøgelser samt muliggøre bred gennemførelse af midlertidige foranstaltninger på et tidligt tidspunkt.

16. EU's indsats på det handelspolitiske område bør supplere målene i forordningen om kritiske råstoffer og relateret politik, herunder de sociale rettigheder, og bør prioritere hurtig indgåelse af frihandelsaftaler med ressourcerige lande, der i øjeblikket er til forhandling eller afventer ratificering (Australien, Indonesien m.fl.). Med hensyn til frihandelsaftaler, der allerede er indgået, bør de eksisterende bestemmelser vedrørende energi og råstoffer gennemgås og styrkes, så vidt det er muligt. Der bør desuden lægges vægt på sammenhængen mellem handelspolitikken og de toldbestemmelser/oprindelsesregler, der gælder for råstoffer, samt på specifikke spørgsmål vedrørende omgørelse af sanktioner, der er gældende for råstoffer.

Prioritering af kritiske og strategiske råstoffer i lovgivningen om genanvendelse og affald og støtte til markederne for sekundære råstoffer

17. Genanvendelse er vigtigt for at styrke EU's strategiske uafhængighed. EU bør støtte sin affaldsbehandlings- og forarbejdningsindustri ved at forberede sekundære råstoffer, der skal genanvendes i produktionsprocesser, og ændre eksisterende affaldslovgivning med henblik på at prioritere genanvendelse og cirkulariteten af kritiske og strategiske råstoffer med det største tekniske og økonomiske potentiale for genanvendelse (gennemførlighed). Unionen bør desuden støtte markeder for sekundære råstoffer. Med hensyn til sekundære råstoffer foreslår EØSU, at der træffes foranstaltninger til at etablere velfungerende markeder og minimere skrotlækage.

18. Sekundære råstoffer kan bidrage til at mindske afhængigheden af bestemte kritiske råstoffer og bør derfor tages i betragtning inden for forordningens anvendelsesområde. Som et af de mange eksempler kan effektiv genanvendelse af jernholdigt skrot mindske forsyningsbehovet for råstoffer til metalfremstilling. Jernholdigt skrot forventes at blive en knap ressource inden 2030, hvilket kan føre til forsyningsforstyrrelser, selv om det er et afgørende element i energiomstillingen.

19. Forordningen om kritiske råstoffer bør sikre adgang til alle kritiske materialer for industrier og elkøretøjer. Det omfatter ikke blot sjældne jordarter, mangan, råstoffer, der er afgørende for den grønne omstilling, herunder stål, aluminium og kobber, industrimineraler, grafit og nikkel, men også sekundære råstoffer. Metaller er afgørende infrastrukturelle faktorer for den grønne omstilling, og de bør udpeges korrekt, ligesom der bør tages behørigt hensyn til dem i hele deres værdikæde i forordningen om kritiske råstoffer.

Økonomiske og miljømæssige undersøgelser af de forurenende virkninger af udvinding af kritiske råstoffer: koordinering med bestemmelserne om statsstøtte

20. I betragtning af den usikkerhed, der hersker omkring den faktiske tilstedeværelse af kritiske råstoffer i EU, vil man med al rimelighed kun løbe den risiko, der er forbundet med at starte efterforsknings- og udvindingsprojekter på EU-grund, hvis dette støttes økonomisk med offentlige midler. Da forordningen om kritiske råstoffer desuden kræver, at sådanne kampagner er i overensstemmelse med målene i den grønne pagt, foreslår EØSU, at det gøres lettere at yde offentlig støtte, hvis udvindingen baseres på foreløbige økonomiske og miljømæssige undersøgelser, der vurderer de forurenende virkninger af udvindingen af kritiske råstoffer.

21. Hvis sådanne forundersøgelser falder uden for de strategiske projekter, der påtænkes i henhold til forordningen om kritiske råstoffer, bør der tilskyndes til offentlig finansiering heraf gennem koordinering med statsstøtteregler og mere specifikt med den nyligt vedtagne ændring af den generelle gruppefritagelsesforordning vedrørende den grønne pagt fra 2023. Disse forundersøgelser skal betegnes som »miljøstøtte« eller »FUI-støtte« og, når de involverer flere medlemsstater, som »vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse« (»IPCEI«).

22. Effektiv koordinering med EU's statsstøtteforanstaltninger allerede i en indledende FoU-fase kan faktisk sikre, at den offentlige finansiering, der støtter den efterfølgende gennemførelse af strategiske projekter, effektivt kanaliseres hen imod bæredygtige mål, og specifikt med hensyn til vigtige projekter af fælleseuropæisk interesse sikre, at de efterstræber et koordineret resultat. Offentlige finansieringsmekanismer (f.eks. fast-track og lettere adgang til finansielle mekanismer såsom lån/lånegarantier/tilskud) kan også indføres udelukkende i forbindelse med investeringer, der foretages af EU-virksomheder inden for rammerne af projekter for frihandelsaftaler.

Værktøjer til kartelbekæmpelse: fusionsordning til fordel for EU-frontløbere inden for genanvendelse og udvinding af kritiske råstoffer

23. Under hensyntagen til både den stadig udforskede tilgængelighed af kritiske råstoffer i EU og de betydelige investeringer, der er nødvendige for at gennemføre en sikker og bæredygtig forsyningskæde for kritiske råstoffer, kan det være tilrådeligt at tilpasse nogle af EU's værktøjer til kartelbekæmpelse for at fremme de mål, der er fastsat i forordningen om kritiske råstoffer, samtidig med, at man undgår unødige konkurrenceforvridninger på det indre marked (f.eks. kan det være nyttigt at anvende rammerne for fusionskontrol på en mere fleksibel og bæredygtig måde, ikke blot under hensyntagen til målene i den grønne pagt (som Kommissionen allerede har foreslået), men også til målene i forordningen om kritiske råstoffer).

24. Derfor vil det være hensigtsmæssigt at vurdere fusioner i lyset af de strategiske projekter, der skal gennemføres i henhold til forordningen om kritiske råstoffer, for at finde den rette balance mellem de forskellige interesser, der er på spil.

25. Konkurrencemyndighederne bør derfor opfordres til at overveje nye former for effektivitet, dvs. mindske forsyningsafbrydelser og øge det industrielle beredskab i tilfælde af ekstern mangel på kritiske råstoffer. Sådanne vurderinger bør også omfatte Kommissionens mål om at sammenlægge efterspørgslen fra interesserede købere af kritiske råstoffer og i sidste ende bidrage til at reducere de nuværende høje priser.

Internationalt engagement og ressourcdiversificering: inddragelse af kandidatlandene og koordinering med bilateralt samarbejde i internationale fora

26. I tråd med Kommissionens målsætning om at diversificere eksterne kilder til kritiske råstoffer anbefaler EØSU, at man undersøger mulighederne for konkrete partnerskaber og samarbejdsaftaler, herunder med kandidatlande. Sådanne partnerskaber kan omfatte EU-finansierede projekter til udvikling af efterforskningskampagner på nye udvalgte lokaliteter og/eller i forladte mineområder i overensstemmelse med de strategiske projekter, der vil blive iværksat i EU's medlemsstater i henhold til Kommissionens nye forslag.

27. Sådanne partnerskaber kan være betinget af, at kandidatlandene forpligter sig til at tilpasse deres miljøpolitik til gældende EU-ret på en hurtigere måde. Medtagelsen af sådanne partnerskaber inden for rammerne af de igangværende tiltrædelsesforhandlinger kan med rimelighed have en dobbelt fordel for EU som helhed ved at øge chancerne for, at de indenlandske kilder til kritiske råstoffer vil blive forøget i fremtiden, og ved at gøre det lettere for kandidatlandene at overholde EU's miljølovgivning (f.eks. inden for affald, vand, industriforurening og luftkvalitet).

28. Forordningen om kritiske råstoffer koordineres ikke blot med anden EU-politik og internationale handelstiltag, men også med det bilaterale samarbejde, der gennemføres af EU i internationale fora (dvs. samarbejdet mellem EU og USA i fora såsom partnerskabet om mineralsikkerhed, Conference on Critical Materials and Minerals (konferencen om kritiske materialer og mineraler) og Det Internationale Energiagenturs Critical Minerals Working Party (arbejdsgruppe vedrørende kritiske mineraler), som for nylig er blevet styrket af EU-USA-Energirådet).

29. Forordningen om kritiske råstoffer skal ikke blot gøre EU internt selvforsynende med kritiske råstoffer, men også eksternt uafhængigt til at fastsætte nye standarder på den globale scene med hensyn til at sikre de relative forsyningskæders sikkerhed og bæredygtighed. En standardsættende rolle på den globale scene vil yderligere øge EU's chancer for at nå de overordnede mål, der er fastsat i Kommissionens forslag om at bekæmpe forurenende og urimelig handelspraksis i forbindelse med kritiske råstoffer i hele verden.

Langsigtede kontra kortsigtede mål ved vurderingen af, om der er overensstemmelse med anden EU-politik: opnåelse af den rette (miljømæssige) balance

30. Afslutningsvis kan det ikke udelukkes, at effektiv gennemførelse af forordningen om kritiske råstoffer på langt sigt kan kræve en omlægning af bestemte mål i den grønne pagt, som er tæt forbundne med forordningen om kritiske råstoffer på kort sigt. Udsigten til et (næsten) selvforsynende EU kan, selv om det kræver mere tid at opnå fuldt ud, i sidste ende gøre målene for bæredygtighed/klimaneutralitet mere opnåelige på langt sigt (også i betragtning af den relativt større forurening, der skyldes nuværende metoder til råstofudvinding i nogle udviklingslande).

III. ANBEFALEDE ÆNDRINGER — COM(2023) 160 FINAL

Anbefalet ændring 1

Betragtning 29

Kommissionens forslag	EØSU's ændringsforslag
<p>29) Private investeringer foretaget af virksomheder, finansielle investorer og aftagere har afgørende betydning. Hvis private investeringer i sig selv er utilstrækkelige, kan en virkningsfuld udrulning af projekter vedrørende værdikæden for kritiske råstoffer forudsætte, at der ydes offentlig støtte, f.eks. i form af garantier, lån eller egenkapital- og kvasi-egenkapitalinvesteringer. Denne offentlige støtte kan udgøre statsstøtte. En sådan støtte skal have en tilskyndende virkning og være nødvendig, hensigtsmæssig og forholdsmæssig. De eksisterende retningslinjer for statsstøtte, som for nylig er blevet grundigt revideret i overensstemmelse med to omstillingsmål, giver rige muligheder for at støtte investeringer i værdikæden for kritiske råstoffer med forbehold af visse betingelser.</p>	<p>29) Private investeringer foretaget af virksomheder, finansielle investorer og aftagere har afgørende betydning. Hvis private investeringer i sig selv er utilstrækkelige, kan en virkningsfuld udrulning af projekter vedrørende værdikæden for kritiske råstoffer forudsætte, at der ydes offentlig støtte, f.eks. i form af garantier, lån eller egenkapital- og kvasi-egenkapitalinvesteringer. Denne offentlige støtte kan udgøre statsstøtte. En sådan støtte skal have en tilskyndende virkning og være nødvendig, hensigtsmæssig og forholdsmæssig. De eksisterende retningslinjer for statsstøtte, som for nylig er blevet grundigt revideret i overensstemmelse med to omstillingsmål, giver rige muligheder for at støtte investeringer i værdikæden for kritiske råstoffer med forbehold af visse betingelser. Kommissionen og medlemsstaterne bør skabe større klarhed om, hvordan statsstøttere reglerne kan anvendes, og indføre tilskud, lån og skattefradragsmekanismer til støtte for EU's eksisterende industrielle kapacitet og oprettelse af nye anlæg i EU og hos andre pålidelige tredjelandspartnere. Disse bør fokusere på både drifts- og kapitaludgifter.</p>

Begrundelse

De foranstaltninger, der for øjeblikket planlægges i forbindelse med statsstøtte, er uklare og mangler mekanismer, der kan støtte den eksisterende industrielle kapacitet, som blev hårdt ramt af de kraftigt stigende energipriser, og oprettelsen af nye anlæg for kritiske råstoffer i EU og udlandet.

Anbefalet ændring 2

Artikel 1, stk. 2, litra a) (nyt litra)

Kommissionens forslag	EØSU's ændringsforslag
	<p>a) <i>fastlægge en gennemsigtig og klart defineret metode til vurdering af råstoffer, der skal medtages på den strategiske råstofliste, herunder ved hjælp af tekniske faktablade, svarende til den metode, der anvendes på listen over kritiske råstoffer. Fremtidige lister over strategiske og kritiske råstoffer bør ledsages af en konsekvensanalyse af eksisterende EU-lovgivning og dens indvirkning på råstofferne på disse lister</i></p>

Begrundelse

Kritiske råstoffer vurderes ved hjælp af en kritisk vurdering baseret på en konkret metode, som omfatter en lang og grundig valideringsproces med bistand fra eksterne eksperter, industrirepræsentanter og forskningsinstitutter. Derimod var fastlæggelsen af strategiske råstoffer ikke baseret på en offentliggjort metode, og den omfattede heller ikke tidligere høringer. Medtagelse af strategiske råstoffer på listen over kritiske råstoffer (bilag 2) betyder indirekte, at alle råstoffer overholder de tærskler, der er fastsat i metoden for kritiske råstoffer, hvilket er vildledende.

Anbefalet ændring 3

Artikel 1, stk. 3

Kommissionens forslag	EØSU's ændringsforslag
<p>3. Hvis Kommissionen på grundlag af den i artikel 42 omhandlede rapport konkluderer, at Unionen sandsynligvis ikke vil nå målene i stk. 2, vurderer den gennemførligheden og proportionaliteten af at foreslå foranstaltninger eller udøve sine beføjelser på EU-niveau for at sikre opfyldelsen af disse mål.</p>	<p>3. Hvis Kommissionen på grundlag af den i artikel 42 omhandlede rapport konkluderer, at Unionen sandsynligvis ikke vil nå målene i stk. 2, giver den mulighed for en vis grad af fleksibilitet for bedst muligt at afspejle den særlige karakter af værdikæden for det pågældende råstof, da de enkelte råstoffer har specifikke egenskaber og udfordringer i forbindelse med sourcing, forarbejdning og genanvendelse. Kommissionen bør fokusere på at bevare den eksisterende kapacitet og støtte denne. Der bør tilskyndes til en åben og konstant dialog mellem industrien og de politiske beslutningstagere med henblik på at fastsætte benchmarks, der både er teknisk og økonomisk gennemførlige, og som er i overensstemmelse med EU's mål.</p>

Begrundelse

Benchmarkene med hensyn til sourcing, forarbejdning og genanvendelse er for generelle og urealistiske og kan føre til utilsigtede og negative konsekvenser. Bestemmelserne bør overvejes nøje i forhold til de økonomiske og tekniske vanskeligheder, der er forbundet med gennemførelse af dem, og risikoen for at overbebyrde industrien i EU, navnlig SMV'er.

Anbefalet ændring 4

Bilag I

Kommissionens forslag	EØSU's ændringsforslag
<p style="text-align: center;">BILAG I</p> <p style="text-align: center;">Strategiske råstoffer</p> <p style="text-align: center;">Afdeling 1</p> <p style="text-align: center;">Liste over strategiske råstoffer</p> <p>Følgende råstoffer betragtes som strategiske:</p> <p>a) Bismut</p> <p>b) Bor — metallurgisk kvalitet</p> <p>c) Kobolt</p> <p>d) Kobber</p> <p>e) Gallium</p> <p>f) Germanium</p> <p>g) Lithium — batterikvalitet</p> <p>h) Magnesiummetal</p> <p>i) Mangan — batterikvalitet</p> <p>j) Naturlig grafit — batterikvalitet</p> <p>k) Nikkel — batterikvalitet</p> <p>l) Platinmetaller</p> <p>m) Sjældne jordarter til magneter (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm og Ce)</p> <p>n) Siliciummetal</p> <p>o) Titanmetal</p> <p>p) Tungsten</p>	<p style="text-align: center;">BILAG I</p> <p style="text-align: center;">Strategiske primære og sekundære råstoffer</p> <p style="text-align: center;">Afdeling 1</p> <p style="text-align: center;">Liste over strategiske råstoffer</p> <p>Følgende primære og sekundære råstoffer betragtes som strategiske, herunder deres respektive bæremetaller og -minerale, som disse strategiske råstoffer udvindes med:</p> <p>a) Bismut</p> <p>b) Bor</p> <p>c) Kobolt</p> <p>d) Kobber</p> <p>da) Jernholdigt skrot (herunder rustfrit stål)</p> <p>e) Gallium</p> <p>f) Germanium</p> <p>g) Lithium</p> <p>ga) Magnesit/magnesia</p> <p>h) Magnesium</p> <p>i) Mangan</p> <p>j) Grafit</p> <p>k) Nikkel</p> <p>ka) Fosfor</p> <p>kb)) Potaske</p> <p>l) Platinmetaller</p> <p>m) Sjældne jordarter (Nd, Pr, Tb, Dy, Gd, Sm og Ce)</p> <p>n) Silicium</p> <p>o) Titan</p> <p>p) Tungsten</p> <p>pa) Zink</p>

Anbefalet ændring 5

Bilag II

Kommissionens forslag	EØSU's ændringsforslag
BILAG II Kritiske råstoffer Afdeling 1 Liste over kritiske råstoffer Følgende råstoffer betragtes som kritiske:	BILAG II Kritiske primære og sekundære råstoffer Afdeling 1 Liste over kritiske råstoffer Følgende primære og sekundære råstoffer betragtes som kritiske, herunder deres respektive bæremetaller og -mineraller, som disse kritiske råstoffer udvindes med:
a) Antimon	a) Antimon
b) Arsen	b) Arsen
c) Bauxit	c) Bauxit
d) Baryt	d) Baryt
e) Beryllium	e) Beryllium
f) Bismut	f) Bismut
g) Bor	g) Bor
h) Kobolt	h) Kobolt
i) Kokskul	i) Kokskul
j) Kobber	j) Kobber
k) Feldspat	k) Feldspat
l) Fluorspat	ka) Jernholdigt skrot (herunder rustfrit stål)
m) Gallium	l) Fluorspat
n) Germanium	m) Gallium
o) Hafnium	n) Germanium
p) Helium	o) Hafnium
q) Tunge sjældne jordarter	p) Helium
r) Lette sjældne jordarter	q) Tunge sjældne jordarter
s) Lithium	r) Lette sjældne jordarter
t) Magnesium	s) Lithium
u) Mangan	sa) Magnesit/magnesia
v) Naturlig grafit	t) Magnesium
w) Nikkel — batterikvalitet	u) Mangan
x) Niobium	v) Grafit
y) Råphosphat	w) Nikkel
z) Fosfor	x) Niobium
	y) Råphosphat
	z) Fosfor

Kommissionens forslag	EØSU's ændringsforslag
aa) Platinmetaller	aa) Platinmetaller
bb) Scandium	aaa) Potaske
cc) Siliciummetal	bb) Scandium
dd) Strontium	cc) Siliciummetal
ee) Tantalum	dd) Strontium
ff) Titanmetal	ee) Tantalum
gg) Tungsten	ff) Titanmetal
hh) Vanadium	gg) Tungsten
	hh) Vanadium
	ii) Zink

Begrundelse for ændringsforslag 4 og 5

Nogle råstoffer kan normalt kun udvindes sammen med et andet grundmetal, f.eks. sjældne jordarter med jernmalm, og kan ikke udvindes separat. Desuden er nogle råstoffer nødvendige i økosystemet for produktion, raffinering og genanvendelse af råstoffer, som f.eks. magnesit til smelteværker. Uden dette råstof er det ikke muligt at genvinde metaller/råstoffer ved høje temperaturer. Vi bør undgå begrænsninger på dette område (både for kritiske og strategiske råstoffers vedkommende) og undgå at foreskrive bestemte anvendelsesformål for bestemte råstoffer i værdikæden. Ellers vil det kun være det sidste raffineringstrin, som er omfattet, men ikke udvindingen.

Omstillingen til en kulstoffattig, cirkulær økonomi gør sekundære råstoffer stadig vigtigere, da de bidrager til at mindske afhængigheden af nye råstoffer og støtter ressourceeffektivitet, mindre affaldsmængder og bæredygtighed. Desuden er nogle af disse råstoffer nødvendige for dekarboniseringen af industrien, den grønne omstilling og opnåelsen af mål for klimaneutralitet.

Anbefalet ændring 6

Artikel 2, stk. 15 (nyt stykke)

Kommissionens forslag	EØSU's ændringsforslag
	15) <i>»projekt for strategiske råstoffer«: et planlagt anlæg eller en planlagt væsentlig udvidelse eller ændret anvendelse af et eksisterende anlæg, der er aktivt inden for udvinding, forarbejdning eller genvinding af råstoffer, som opført i bilag II, herunder når disse råstoffer forekommer som biprodukter fra udvinding og forarbejdning af bæreråstoffer, som ikke er opført i bilag I eller II.</i>

Begrundelse

Strategiske råstoffer forekommer ofte som biprodukter af et bæremateriale i form af et grundmetal eller -mineral. Der skal skabes større klarhed om medtagelsen af udvindingsprojekter for sådanne grund- og bæremetaller og -minerale i strategiske projekter inden for rammerne af forordningen om kritiske råstoffer.

Anbefalet ændring 7

Artikel 3, litra a) (ny artikel)

Kommissionens forslag	EØSU's ændringsforslag
	<p style="text-align: center;">Artikel 3, litra a</p> <p>1. <i>Sekundære råstoffer tages i betragtning på listerne over strategiske råstoffer (bilag I) og kritiske råstoffer (bilag II).</i></p> <p>2. <i>Mindst hvert andet år reviderer Kommissionen og ajourfører om nødvendigt listen over strategiske og kritiske sekundære råstoffer, der er en del af bilag I og bilag II, under hensyntagen til deres strategiske rolle i dekarboniseringen og den grønne omstilling, en forventet høj vækst i efterspørgslen eller knaphed på globalt plan, vanskeligheder ved at øge indsamlingen/genanvendelsen i EU, og et stort potentiale for genanvendelse af kritiske råstoffer i EU.</i></p>

Begrundelse

Sekundære råstoffer spiller en vigtig rolle for dekarboniseringen af industrier i EU, navnlig dem, der producerer strategiske teknologier til den grønne og den digitale omstilling. Anerkendelse af deres strategiske værdi bidrager til ansvarlig sourcing og reducerer udvindingen af nye råstoffer. Der bør udarbejdes en delist over strategiske sekundære råstoffer på listen over strategiske råstoffer, bl.a. under hensyntagen til følgende kriterier: deres strategiske rolle for dekarboniseringen og den grønne omstilling, den forventede globale vækst i efterspørgslen, vanskeligheder ved indsamling, genanvendelse eller genvinding i EU og stort potentiale for genanvendelse af kritiske råstoffer. Vurderingen bør tage højde for de senest tilgængelige data samt den forventede udvikling i udbud og efterspørgsel i en relevant referenceperiode for at imødegå fremtidige knapheds- eller forsyningsafbrydelser.

Anbefalet ændring 8

Artikel 5, stk. 1, litra c)

Kommissionens forslag	EØSU's ændringsforslag
<p>c) projektet vil blive gennemført på bæredygtig vis, navnlig hvad angår overvågning, forebyggelse og minimering af miljøvirkninger, anvendelse af socialt ansvarlig praksis, herunder respekt for menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder, potentiale for kvalitetsjob og meningsfuld dialog med lokalsamfund og relevante arbejdsmarkedsparter samt anvendelse af gennemsigtige forretningsmetoder med hensigtsmæssige overholdelsespolitikker for at forebygge og minimere risikoen for negative indvirkninger på den offentlige forvaltnings korrekte virkemåde, herunder korruption og bestikkelse</p>	<p>c) projektet vil blive gennemført på bæredygtig vis, navnlig hvad angår overvågning, forebyggelse og minimering af miljøvirkninger, især på langt sigt og globalt plan, anvendelse af socialt ansvarlig praksis, herunder respekt for menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder, potentiale for kvalitetsjob og meningsfuld dialog med lokalsamfund og relevante arbejdsmarkedsparter samt anvendelse af gennemsigtige forretningsmetoder med hensigtsmæssige overholdelsespolitikker for at forebygge og minimere risikoen for negative indvirkninger på den offentlige forvaltnings korrekte virkemåde, herunder korruption og bestikkelse</p>

Begrundelse

For at finde den rette balance mellem langsigtede bæredygtigheds mål og kortsigtede mål (også i betragtning af den relativt højere forurening på grund af nuværende metoder til udvinding af materialer i nogle udviklingslande og den omstændighed, at vi lever på den samme planet).

Anbefalet ændring 9

Artikel 19, stk. 1, litra e), (nyt litra)

Kommissionens forslag	EØSU's ændringsforslag
	e) urimelig handelspraksis. Kommissionen opretholder og styrker handelsbeskyttelsesforanstaltningerne for at sikre lige vilkår. EU bør også prioritere incitament, der er forenelige med WTO's regler, for at sikre lige vilkår på globalt plan. Disse kan tage form af forbrugerincitament for bæredygtige europæiske råstoffer eller støtte til etablering af mere avancerede anlæg.

Begrundelse

Den europæiske råstofindustri har en konkurrencemæssig ulempe på globalt niveau, og det er nødvendigt at forvisse den om, at der vil blive anvendt handelsbeskyttelsesforanstaltninger for at beskytte industrien mod urimelig handelspraksis.

Anbefalet ændring 10

Artikel 35, stk. 1

Kommissionens forslag	EØSU's ændringsforslag
1. Udvalget sammensættes af medlemsstaterne og Kommissionen. Formandskabet varetages af Kommissionen.	1. Udvalget sammensættes af medlemsstaterne og Kommissionen samt uafhængige tekniske eksperter . Formandskabet varetages af Kommissionen.

Begrundelse

Det påtænkte udvalg for kritiske råstoffer spiller en afgørende rolle med hensyn til at støtte gennemførelsen af forordningen om kritiske råstoffer, herunder tilladelsesprocedurerne. Med henblik herpå er det, for at sikre at dets overvågningsopgaver er effektive, tilrådeligt at inddrage ikke blot institutionelle repræsentanter i udvalget, men også uafhængige tekniske eksperter på området.

Bruxelles, den 12. juli 2023.

Oliver RÖPKE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg